

Бібліографічні посилання:

1. Атутов П.Р. Технология и современное образование. // Педагогика. – 1996. - №2.
2. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М., 1989
3. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Сала манка – Прага – Берлін) / Упоряд. М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.. – h/http//www. – 27.05.2004.
4. Болонський процес: Документи / Уклад.: З.І. Тимошенко, А.М. Греков, Ю.А. Гапон, Ю.І. Палеха. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2004. – 169 с.

Костенко О. Г.
старший викладач
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ У НЕЛІНГВІСТИЧНОМУ ВИШІ

Сучасне суспільство вимагає нових підходів до підготовки фахівців в різних сферах діяльності. Випускник сучасного вузу повинен володіти не тільки хорошими знаннями в своїй області, бути мобільним, активним, але і обов'язково володіти іноземною мовою, причому не на «побутовому», а саме на професійному рівні.

Метою навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей має стати досягнення рівня, достатнього для його практичного використання в майбутній професійній діяльності. Професійно-орієнтоване навчання передбачає професійну спрямованість не тільки змісту навчальних матеріалів, а й діяльності, яка формує професійні вміння. Сучасному випускникові вже не достатньо вміти тільки читати і перекладати професійні тексти, а й вміти використовувати іноземну мову в різних сферах спілкування.

Професійно-орієнтоване спілкування може відбуватися в офіційній і неофіційній обстановці, у вигляді бесід з іноземними колегами, виступів на нарадах, конференціях, колективних обговореннях, написаннях ділових листів і e-mail. Тому зміст навчання іноземної мови має бути професійно і комунікативно спрямованим. Необхідно чітко визначати цілі навчання іноземної мови студентів-нелінгвістів. Інтерес студентів до предмету підвищується, коли вони чітко уявляють перспективи використання отриманих знань, коли ці знання і вміння в майбутньому зможуть підвищити їх шанси на успіх в будь-якому виді діяльності.

Професійна спрямованість навчання вимагає інтеграції іноземної мови з профільними дисциплінами, ретельного відбору змісту навчальних матеріалів. Навчальні матеріали повинні бути орієнтовані на останні досягнення в тій чи іншій сфері діяльності, своєчасно відображати наукові відкриття, нововведення, що стосуються професійних інтересів учнів, давати їм можливість для професійного росту.

Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови має бути спрямоване на вирішення наступних завдань:

1. Розвиток комунікативних умінь за видами мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо). Успішне оволодіння навичками діалогічного мовлення полягає в умінні вести бесіду на різні теми, обмінюватися інформацією професійного характеру. Монологічне мовлення передбачає вміння виступити з доповіддю, повідомленням, висловити свою точку зору в дискусії. Метою навчання аудіювання є формування умінь сприйняття і розуміння висловлювань співрозмовника іноземною мовою, відповідно до певної ситуації і сфери спілкування. Результатом навчання читання стає володіння всіма видами читання публікацій різних жанрів, в тому числі і спеціальної літератури. Цілями навчання письму є вміння складання анотації, реферативного викладу прочитаного, переклад, а також написання ділових листів, оформлення договорів і т.д.

2. Оволодіння певними мовними знаннями (знання фонетичних явищ, граматичних форм, правил словотворення, лексичних одиниць). Мовні знання здобуваються протягом усього курсу, так як кожна тема або ситуація спілкування співвідноситься з певними мовними засобами.

3. Формування соціокультурних знань, які долучають учнів до культури народу-носія мови, що вивчається, допомагають адаптуватися до іншомовного середовища, уникнути непорозумінь у спілкуванні. Але при цьому головним є не зазубрювання фактів, а вміння порівнювати соціокультурний досвід народу, що говорить на мові, що вивчається, з власним досвідом, з культурними цінностями своєї країни, що сприяє формуванню загальної культури студентів.

4. Оволодіння певним набором одиниць професійної лексики, спеціальною термінологією іноземною мовою. Вивчення мови спеціальності вимагає засвоєння великої кількості термінів і спеціальних понять, необхідних майбутньому фахівцю. Але за час, відведений на вивчення іноземної мови у ВНЗ, неможливо опанувати всією термінологією, тому дуже важливим є розвиток у студентів навичок роботи зі спеціальними словниками, глосаріями, довідниками за фахом.

Сутність професійно-орієнтованого навчання іноземної мови полягає в його інтеграції зі спеціальними дисциплінами з метою отримання додаткових професійних знань і формування професійно значущих якостей особистості.

Звідси і відбувається основна складність реалізації такого навчання в вузах. Викладачі, що ведуть заняття з іноземної мови, отримали лінгвістичну та педагогічну освіту і не володіють специфічною професійною лексикою, часто не мають уявлення про комунікативні потреби, властивих даній професії. Через відсутність досвіду і спеціальних знань викладачі стикаються з низкою труднощів: психологічних, лінгвістичних, методичних і т.д. Також проблему становить відсутність сучасних підручників і навчальних посібників, брак копіювальної техніки. Це створює незручності і труднощі, як при викладанні, так і при сприйнятті навчального матеріалу.

Безумовно, викладач професійно-орієнтованої іноземної мови повинен вивчити основи спеціальності, базову професійну лексику, орієнтуватися в термінології. Адже часто відсутність базової підготовки у викладача веде до спотворення сенсу при перекладі текстів, акцентування не важливої з точки зору фахівця інформації.

Існує кілька способів вирішення виникаючих труднощів:

- використовувати на заняттях з іноземної мови матеріали, що знайомлять з базовими поняттями спеціальності, так як часто викладачі-предметники не приділяють достатньо уваги основам професії;

- на заняттях з іноземної мови створювати ситуації, в яких студенти могли б використовувати отримані теоретичні знання за фахом для вирішення практичних проблем;

- використовувати матеріали, вже відомі студентам, але представлені під іншим кутом зору;

- бути готовим до того, що студенти можуть виправляти помилки викладача;

- використовувати допомогу викладача-предметника, як для підготовки до занять, так і під час їх проведення («викладання в команді»).

Який би спосіб не обрав викладач іноземної мови, від нього, в будь-якому випадку, потрібне володіння певними знаннями в даній професійній області, бажання вдосконалити процес викладання, зацікавленість в практичному застосуванні студентами знань, як в галузі іноземних мов, так і в професійній сфері, професіоналізм, творчий підхід до здійснення навчального процесу.

Бібліографічні посилання:

1. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранному языку: Пособие для учителя. М: АРКТИ-Глосса, 2000, 165 с.

2. Зайченко А. А. Особенности профессионально-ориентированного обучения иностранным языкам студентов экономических специальностей, Вестник СевКавГТУ, серия «Гуманитарные науки», №2 (12), 2004.

3. Матухин Д. Л. Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку студентов лингвистических специальностей, Язык и культура, № 2 (14), 2011.

4. Мещерякова Е. В. Модернизация содержания профессионально-ориентированного обучения иностранному языку студентов технического вуза, Материалы международной научно-технической конференции ААИ «Автомобиле- и тракторостроение в России: приоритеты развития и подготовка кадров», посвященной 145-летию МГТУ «МАМИ», 2010;

5. Образцов П. И., Иванова О. Ю. Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку на неязыковых факультетах вузов. Орел: ОГУ, 2005, 114 с.